

Ålands handikappförbund r.f.

VERKSAMHETSPLAN

2021

Påverkansarbete i fokus



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

OM ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND.....	3
Mål och syfte	3
Förbundets målsättningar under 2021	3
Personalen vid Ålands handikappförbund	4
Kansliet	5
Hållbarhet	5
VERKSAMHET	6
Påverkansarbete.....	6
Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning	7
Informationsarbete.....	7
Administrativ service till medlemsföreningarna	8

OM ÅLANDS HANDIKAPPFÖRBUND

Ålands handikappförbund r.f. (i fortsättningen förbundet) är en samarbetsorganisation för funktionshinder- och patientföreningar på Åland. Förbundet har följande **13 medlemsföreningar**; De Utvecklingsstördas Vål på Åland r.f., Ålands Neurologiska förening r.f., Ålands Hörsselförening r.f., Ålands Synskadade r.f., Ålands Cancerförening r.f., Föreningen Vårt Hjärta r.f., Demensföreningen på Åland r.f., Andning & Allergi Åland r.f., Ålands Reumaförening r.f., Diabetesföreningen på Åland r.f., Ålands Intresseförening för psykisk hälsa – Reseda r.f., Ålands Autismspektrumförening r.f. och Föräldraföreningen för barn med särskilda behov r.f.

Styrelsen för Ålands handikappförbund r.f. består av 13 personer, en representant från varje medlemsförening. Styrelsen har en viktig roll som arbetsgivare för de anställda och speciellt ordförande deltar aktivt i förbundets arbete bland annat genom att ingå i ledningsgruppen. Ledningsgruppen består av ordförande, förbundets verksamhetsledare och Fixtjänsts verksamhetsledare. Gruppens roll och uppgift är att fungera som "bollplank" för de två verksamhetsledarna och att diskutera större ärenden som berör verksamheterna inför styrelsemöten.

Förbundet har varit huvudman för verksamheten Fixtjänst, men i skrivande stund är i framtiden för Fixtjänst oklar. Förhoppningen är att KST, genom ett tidsbundet avtal köper tjänster av förbundet/Fixtjänst under år 2021, och övertar verksamheten i egen regi år 2022.

Mål och syfte

Förbundets syfte är att arbeta för jämlikhet och delaktighet på lika villkor för personer med funktionsnedsättning på Åland, i enlighet med ***FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*** (funktionsrättskonventionen). Förbundet vill i sitt påverkansarbete vara delaktigt i alla frågor som berör personer med funktionsnedsättning. Så långt det är möjligt **tillvaratar förbundet alla personer med funktionsnedsättnings intressen oberoende av medlemskap i någon förening**. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet.

Förbundets målsättningar under 2021

Påverkansarbetet får ännu mera fokus. Vi ser att de negativa konsekvenserna av corona/Covid-19 kommer att drabba förbundets målgrupper extra hårt och att förbundets påverkansarbete därför kommer att bli ännu viktigare.

Förbundets fokus kommer de närmaste åren att ligga på resultaten från förbundets frågeformulär som var öppet under tiden 4.5-14.6.2020. Tack vare frågeformuläret med ca 200 kompletta svar fick förbundet aktuell information om hur personer med funktionsnedsättning upplever sin situation och vilka områden som särskilt borde utvecklas.

Valda delar av de resultat som presenterades vid ett seminarium 16.9.2020 kommer att lyftas fram i påverkansarbetet, i dialog med medlemsföreningarna.

Förbundets roll i samhället och gentemot medlemsföreningarna ska göras ännu tydligare. Processen med att **uppdatera stadgar** och namn för förbundet pågår och kommer att slutföras under år 2021. Som en del i detta arbete uppdateras strategin för förbundet under 2021. Även arbetsordningen och styrdokumentet för förbundets administrativa medlemservice kommer att ses över och uppdateras.

Genom det pågående rättighetsutbildarprojektet arbetar förbundet aktivt för att informera kommuner och myndigheter om **vad funktionsrättskonventionen innebär** och hur var och en kan arbeta för att implementera den och stärka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning.

Vi hoppas på fortsatt möjlighet till konsultation av verksamheten Juridiskt ombud på fastlandet och möjlighet till **juridiska köptjänster** i enskilda fall, som komplement till förbundets befintliga resurser.

Personalen vid Ålands handikappförbund

Förbundets personal arbetar med allt från utlåtanden, individuellt stöd, informationstillfällen, bibliotek, förbundets tidning och administrativ föreningsservice som exempelvis löneräkning och bokföring.

Personalstyrkan består av fem ordinarie tjänster; verksamhetsledare, kommunikatör, ekonomiansvarig, byråsekreterare/receptionist samt personligt ombud. Personalens arbetstid är heltid, förutom byråsekreteraren/receptionistens som är 82,8 % av heltid. Dessutom har förbundet en timanställd som utför städning på kansliet en gång per vecka.

Verksamhetsledaren har det övergripande ansvaret för den löpande verksamheten. Hit hör personalledning för förbundets personal samt att hålla personalmöten med samtlig personal vid det gemensamma kansliet, budgetansvar, att bereda, föredra och verkställa beslut från förbundsstyrelsens möten samt för vår- och höstmöte, påverkansarbete och utvecklingsarbete i funktionsrättsfrågor, samarbete med andra organisationer och myndigheter samt informationsverksamhet. Verksamhetsledaren är förbundets representant i flera råd, bland annat i de nordiska funktionshinderråden.

Kommunikatören ansvarar huvudsakligen för informationsverksamhet både externt och internt inom förbundet. Kommunikatören är redaktör för förbundets tidning och sammanställer övrigt informationsmaterial samt ansvarar för förbundets samarbetsprojekt, evenemang och aktiviteter.

Den **ekonomiansvariga** ansvarar för förbundets och Fixtjänsts bokföring, bokslut och löneutbetalningar. Dessutom deltar ekonomiansvarig i budgetarbetet för förbundet och Fixtjänst. Ekonomiansvarig erbjuder samma service till medlemsföreningarna.

Byråsekreteraren/Receptionisten har ansvar för att sköta kundservice i receptionen, den tekniska utrustningen på kansliet och medlemsservicen till de medlemsföreningar som har behov av det.

Personligt ombud erbjuder en unik form av individuellt stöd och rådgivning till 18 år fyllda personer med funktionsnedsättning eller till familjer med barn med funktionsnedsättning som har ett omfattande och långvarigt behov av vård och stöd. Personligt ombud arbetar på uppdrag av personer med funktionsnedsättning. Målsättningen är att ge personer med funktionsnedsättning förmåga att ta kontrollen över sitt liv och att kunna ta del av och samordna samhällets utbud av stöd, service och vård.

Förbundet strävar efter att vara en god arbetsgivare som mår om personalens välbefinnande och arbetshälsa. Bland annat erbjuder förbundet personalen fortbildning, utökad företagshälsovård, friskvård och god ergonomi på kontoren.

Kansliet

Kansliet med personal, bibliotek, sammanträdesrum och teknik, fungerar som ett **gemensamt resurscenter** för personer med funktionsnedsättning på Åland. Via kansliet, som är öppet måndag-torsdag kl. 9-15 och fredag kl. 9-13, förmedlas information och service till både medlemmarna och allmänheten.

Förbundet och medlemsföreningarna hyr tillsammans kontorsutrymmen om 399 m² på Skarpansvägen 30 i Mariehamn av Alandiabolagen. Förbundet fungerar som huvudhyresgäst gentemot medlemsföreningarna Demensföreningen på Åland, De utvecklingsstördas Väl på Åland, Ålands Reumaförening, Föreningen Vårt Hjärta, Ålands Neurologiska förening och Ålands Hörselförening. Hyran är bunden till konsumentprisindex och justeras årligen. Ålands Cancerförening äger sitt kansli som finns bredvid förbundets lokaler och föreningen använder de gemensamma utrymmena och delvis kansliets teknik. Övriga medlemsföreningar använder de gemensamma utrymmena.

Hållbarhet

Ålands handikappförbund har aktivt gått in för att i sin verksamhet sträva till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet i enlighet med **Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland**. Förbundets arbete för delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillgänglighetsarbete är viktiga delar av hållbarhetsarbetet och ingår speciellt i agendans strategiska utvecklingsmål 1, 2 och 5.

VERKSAMHET

Förbundets verksamhet bygger på samarbete med en mängd olika aktörer och myndigheter.

Samarbetet med medlemsföreningarna syns speciellt inom arbetsgrupperna för påverkansarbete. Dessutom planerar förbundet att hålla stadgeenliga vår- och höstmöten och två ordförandemöten, för att hålla dialogen med föreningarna levande, under 2021.

Förbundet är medaktör i nätverket **Bärkraft.ax** och samarbetar både genom nätverket och i övrigt med många myndigheter och organisationer. Dessutom finns förbundet representerat i **Rådet för idrott, motion och hälsa**, i **Fördelningsrådet** samt i styrelsen för **föreningen Bärkraft Åland**.

Kontakten till olika organisationer inom funktionshinderområdet, också i ett nationellt och ett nordiskt perspektiv, är viktig. Förbundet har en representant i Nordiska ministerrådets samarbetsgrupp **Råd för nordiskt samarbete om funktionshinder** och i **Handikapporganisationernas nordiska råd**.

Påverkansarbete

Förbundets viktigaste roll är den som intressebevakare och remissinstans. Denna uppgift ökar snabbt i och med att FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning gäller på Åland och tack vare att förbundet genom information och påverkansarbete synliggör funktionsrättsperspektivet i samhället. Förbundet agerar på många olika sätt, till exempel genom möten, insändare i massmedia, skrivelser och utlåtanden.

Förbundet har två permanenta arbetsgrupper för sitt påverkansarbete; yttrandegruppen och tillgänglighetsgruppen, för att koordinera samarbetet med föreningarna.

Yttrandegruppens roll är att lyfta och diskutera frågor som gäller personer med funktionsnedsättning på Åland, föra fram föreningarnas erfarenheter och synpunkter och att utforma förslag till utlåtanden som går till förbundets styrelse för godkännande. Förbundet lämnar utlåtanden koordinerat för förbundet och medlemsföreningarna och har därför en viktig roll som gemensam intressebevakare för funktionshinderrörelsen på Åland.

Under år 2021 kommer särskilt fokus från förbundets sida att ligga på de problemområden som lyfts från i rapporten "Hur upplever personer med funktionsnedsättning sin situation på Åland" (Emma Othman, 2020), exempelvis stödtjänster, tillgänglighet, bemötande, fattigdom, psykisk ohälsa och ojämlikhet mellan kvinnor och män.

Förbundet kommer också att följa upp löftena i regeringsprogrammet Tillsammans för Åland, bevaka aktuella lagstiftningsprocesser och Kommunernas socialtjänsts (KST) och kommunernas service till personer med funktionsnedsättning.

Förbundets tillgänglighetsgrupp fortsätter att utgående från ett brukarperspektiv ge rådgivning, information och utlåtanden till bland andra myndigheter och privata aktörer om tillgänglighet.

Personligt ombud för personer med funktionsnedsättning

Information, stöd och hjälp till enskilda personer, både personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga, är ett högprioriterat område för förbundet. Det finns idag, speciellt med tanke på kommunernas och övriga myndigheters svagare ekonomiska situation, ett stort behov av stöd och information för att personer ska orka driva sina intressen och få den service och den hjälp som de har rätt till. Personligt ombud erbjuder information och rådgivning och stöder personer med funktionsnedsättning i kontakten med myndigheter och andra organisationer. Personligt ombud uppmärksammar även de brister i samhällssystemet som framkommer vid kontakten med klienterna. Som komplement till den sakkunskap som förbundets personal besitter anlitas verksamheten Juridiskt ombud på fastlandet och förbundet strävar till att också enligt behov kunna köpa juridiska tjänster i enskilda ärenden.

Informationsarbete

I syfte att öka kunskapen om och delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning bedriver förbundet ett flitigt informationsarbete. Aktuellt under de närmsta åren är att sprida kunskap om *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* och vad den konkret innebär. De stater som har ratificerat FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska, i enlighet med konventionens artikel 8, aktivt arbeta för att öka kunskapen om konventionen och situationen för personer med funktionsnedsättning i samhället.

Förbundet arbetar med det pågående informationsprojektet med en **deltidsanställd rättighetsutbildare** till och med sista mars 2022. Rättighetsutbildarens uppgift är att utbilda kommuner och myndigheter om konventionen, dess innehåll och hur innehållet kan omsättas till praktik i de egna verksamheterna. Utbildaren fokuserar på tre artiklar i konventionen; barn med funktionsnedsättning, tillgänglighet och arbete och sysselsättning. Förbundet planerar att fortsätta sprida information om dessa tre områden, och enligt resurser också om andra artiklar i konventionen.

Under året fortsätter projektet att erbjuda informationstillfällen för kommuner och myndigheter. Dessutom planeras bland annat en "skärgårdsturné". Planen är att rättighetsutbildaren, tillsammans med förbundets personliga ombud, besöker de åländska skärgårdskommunerna för att informera om FN-konventionen, tillgänglighet och personligt

ombuds tjänster och en barnbok om rättigheter för barn med funktionsnedsättning kommer att ges ut inom ramen för projektet. Barnboken riktar sig till barn i åldern 6–7 år i den kommunala förskoleundervisningen och kommer att delas ut till daghemmen gratis. Under sensommaren 2021 kommer en sammanfattning/utvärdering av projektet att göras, inför en eventuell ansökan om fortsatt finansiering för en rättighetsutbildare.

Förbundet ger ut två nummer av sin **tidning**, som främst innehåller aktuell information inom funktionshinderområdet, förbundet och föreningarna. Tidningen delas ut till alla hushåll på Åland (tyvärr nås inte de hushåll som har valt bort reklam då tidningen inte får delas ut som samhällsinformation) och är därmed en effektiv informationskanal för både förbundet och föreningarna ut i det åländska samhället.

Förbundet fortsätter med sitt **bibliotek** som erbjuder aktuell litteratur inom funktionshinderområdet. Förbundet beställer in nya böcker till biblioteket några gånger per år.

Förbundets uppdaterade och kortare version av **socialskyddsguiden** kommer att marknadsföras och planen är att trycka upp den för distribution i början av året. I guiden finns en kort redogörelse för de olika stöd- och bidragsformer som finns i samhället samt kontaktuppgifter till de olika myndigheter och instanser som erbjuder stöd och service.

Förbundet kommer inte att ordna större föreläsningar för allmänheten eftersom dessa är för kostsamma, men satsar under året på följande **informationsprojekt och -evenemang**:

- **FPA-informationstillfälle** i början av året.
Förbundet koordinerar det årligen återkommande informationstillfället om FPA:s förmåner för medlemsföreningarna under vårvintern.
- En kort **utbildning inklusive prova på-tillfälle** för grundskolorna arrangeras, tillsammans med föreningarna, under året.
- **Fortsättning på det pågående rättighetsprojektet** (om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning)
- Några **temakvällar för anhöriga** till personer med funktionsnedsättning.
- De nuvarande inspirationsträffarna, med korta föreläsningar och diskussioner, fortsätter om behov finns.
- **Åland Pride 2021** uppmärksammas.
- **Samarbete med City Mariehamn kring evenemanget Map My Day** med fokus på tillgänglighet, i slutet av året.
- **Internationella funktionshinderdagen 3.12** uppmärksammas tillsammans med föreningarna.

Administrativ service till medlemsföreningarna

Förbundet vill fortsätta erbjuda administrativt stöd till sina medlemsföreningar. I praktiken innebär det att förbundets ekonomiansvariga och byråsekreterare/receptionist fungerar

som resurser för medlemsföreningarna istället för att respektive förening själv ska ansvara för servicen.

Förbundets ekonomiansvariga erbjuder gratis bokföring och upprättar bokslut för medlemsföreningarna, i dagsläget för 11 av föreningarna. Ekonomiansvarig erbjuder också hjälp med löneräkning, löneutbetalning, deklaration av skatter på eget initiativ och anmälningar till inkomstregistret för föreningarna, hjälper till vid uppgörande av föreningarnas budget och deltar vid behov på föreningarnas styrelsemöten vid behandling av ekonomiska ärenden. Förbundets kommunikatör anlitas av medlemsföreningarna för hjälp med bland annat informationsspridning och marknadsföring. Förbundets byråsekreterare/receptionist bistår med information om och kontakt till samtliga föreningar. Byråsekreteraren/Receptionisten ansvarar för föreningarnas medlemsregister, inklusive fakturering och registrering av inbetalningar, hemsidesuppdateringar för de föreningar som har hemsida via förbundet samt föreningarnas informationsmaterial.

Även personligt ombud och verksamhetsledaren erbjuder direkt service till medlemsföreningarna. Personligt ombuds service sker till viss del i samarbete med föreningarnas anställda. Exempelvis hålls gemensamma möten med klienten som ibland är medlem i någon av föreningarna, och föreningarna kan hänvisa medlemmar till personligt ombud. Det motsatta sker också, dvs. att personligt ombud hänvisar klienter till någon förening. Verksamhetsledaren arbetar mycket med intressebevakning för medlemsföreningarna och koordinerar till exempel alla utlåtanden så att varje förening inte själv behöver utarbeta egna utlåtanden.

Servicen till medlemsföreningarna är kostnadsfri för föreningarna (förutom självkostnadspris för kopior och porto) och regleras i ett skilt dokument.

Godkänd av styrelsen för Ålands handikappförbund r.f. ---.---.----/§ ---